

Ne bu işaret? Yorgunluk işareti?

Yazacak konu arıyordum, sen aklıma geldin. Şüpheli insanlar kliniği. Konuşacak halin kalmayınca kadar düşünmek. Sonunda düşünmeyi bırakmak ve oturup akan suyu veya arabaları veya insanları ve önünden ne akıp gidiyorsa onları seyretmek. Seyredecek gözün yoksa, dinlemek, arabaları veya insanları. Gözün ve kulağın da yoksa, hissetmek, rüzgar yüzüne vurduğunda sakinleşebilirsin.

Kendimle ilgili kararlarımı alıp alıp bıraktığım zamanlardayım. Başkalarıyla ilgili aldığım kararları ise artık almıyorum.

Cennet nasıl bir yer? Yazacak kadar zaman ve kağıt, yazacak kadar önemli konuların olduğu bir yer mesela? İnsanın kendini önemli hissetmesi, yaptığıının, yaşadığının önemli olduğunu düşünmesi, hayatın onsuz aynı geçmeyeceğini düşünmesi. Cennet senin önemli olduğun yer, önemini cennette kavrayacaksın.

Dini yazılar okurken, gelenekten fazla sapanları *kurgu* sesiyle okumaya başlıyorum. *Kurgu* sesi, benim hikaye okurken kullandığım ses, bunlar da çeşit çeşit, mesela Saramago <<https://tr.wikipedia.org/wiki/okurkenkisesle>, Philip K. Dick <https://tr.wikipedia.org/wiki/Philip_K._Dick> okurkenki ses aynı değil. Benzer şekilde dini bir yazı okurkenki ses de aynı değil, ancak bu yazılar, belli bir noktadan sonra kurguya yaklaşıyor.

Neden diye soruyorum, bu his nereden geliyor? Dinen çok *ortodoks* bir insan sayılmam, ne inancım, ne ibadetim bu işin ayrıntısını ballandıranlara benzemez ancak neden, *geleneği çöpe atalım* kafasıyla yazılanlar da, *geleneksiz din olmaz* kafasıyla yazılanlar da bir tuhaf geliyor.

Birincisine örnek *salat* kavramını *Kur'an okumak* ve *Allah'la iletişim kurmak* diye yorumlayan bir yazı <<http://kuraniyorumluyorum.blogspot.com/2015/10/salat-sad-lam-vav.html>>_

.İkincisine örnek de Ebubekir Sifil'in şuradakine benzer <<https://ebubekirsifil.com/gazeteyazilari/entelektuel-obeziye/>>_ sözleri.

7. yüzyıla ait Arapça bir metni, anadili Türkçe olan birinin *mucize bulacak* kadar tefekkür etmesi belki mümkündür ama makul değildir. Burada *1500 senedir ilk senin aklına mı geldi* itirazı yapmıyorum, zira bu itirazların yapıldığı konuların birçoğu 1500 senedir konuşulan konular. Ancak Türklerin Kur'an'a yaklaşımlarında pratik bazı zorluklar var ve bu zorluklar, diyelim Shakespeare'e veya Eflatun'a yaklaşımdan daha az değil. Felsefi veya edebi eski bir metni incelerken yaşadığınız zorlukları bile bu kadar kolay, *haa, aklıma gelmişken* usulüyle çözemeyeceğiniz gibi, bütün kavramları sözlükteki karşılıklarına bakarak da anlayamazsınız. Gelenek Kur'an-ı Kerim'deki kavramların karşılığını bulduğu yaşayan bir sözlüktür ve bu bazı durumlarda metin

sözlüğündeki anlamlarından farklı olsa bile, daha denenmiş bir karşılık anlamına gelir. O sebeple *gelenek ne ki, ben bir tefsir yaptım, tüm aydınlık ruhumda belirdi* kafası naçizane kurgu intibai uyandırıyor.

Ancak bir yandan da geleneğin hiçbir yanlışı yokmuş, her ayrıntısı mukaddes bir emanetmiş gibi yapmayı da tuhaf buluyorum. Sifil geçenlerde *eskiler bizim kadar meal okumazdı ama Kur'an'a yaklaşımları bizimkinden iyiydi* mealinde bir söz söyledi. Eskilerin bizden iyi ve dindar olduğu (tartışılabilir olsa da) kabul edilebilir, buna mukabil bu fikrin yukarıdaki yazı cinsinden yazılara bir deva manasına gelmediği belli. Bundan önce de *Ömer Nasuhi merhumun ilmihali* merkezli bir sözü vardı, *entelektüelcilik* yapmaya karşı. Gerisindeki gayeyi anlayıp takdir etmekle beraber, *İnternet çağında* geleneğe getirilen eleştirilere bu şekilde cevap vermenin, daha doğrusu *siz zaten ne anlarsınız* diye cevap vermemenin kime ne faydası var merak ediyorum.

Bilgi kaynaklarının sınırlı, dini bilginin *sadece* cami imamından öğrenilebildiği zamanlarda insanların daha kavi imana sahip olduğunu söylemek mümkün. Bunu kabul ederim. Ancak biz o zamanda yaşamıyoruz, bizim yaşadığımız zamanda, eline Kur'an-ı Kerim'in bir mealini alıp, *salat* kelimelerinin geçtiği yerlere bakıp, bunların aslında bizim kıldığımız namazdan farklı olduğunu iddia eden insanlar çıkacaktır. Vereceğiniz tek cevap *eskiden böyle şeyler yoktu* ise, kusura bakmayın, o insanlar bildiklerini okumaya devam edecekler ve siz de kendinizi tekrar etmeye devam edeceksiniz.

İslam dünyasında önemli bir tefekkür eksikliği var. Daha *eskiden neden böyle dertler yoktu da, şimdi var?* sorusunu bile, işin içine İngiliz'in bacağı, Yahudi'nin sakalını katmadan konuşamıyoruz. *Bunların hepsi gavurun bizi bölmek için uydurdıkları fikirler* oluyor. Belki doğru, belki gerçekten bunlar ve İslam hakkında derece derece farklı şeyler söyleyen herkes *müslümanları bölmek* gayesiyle hareket ediyor, ancak öyle olsa bile, bunu bu kadar ucuz iddialarla dile getirmek, tabii sebeplerini değil, bir takım komploları devamlı sebep göstermek, çöküşün asıl sebebini işaret eden zihin tembelliği emareleri.

Son ikiyüz yıldır insanların bilgi edinme yolları önemi ölçüde değişti. Son on yıldır hepten değişti. Buna rağmen, bu insanlara hala *ilmihal okuyun, gerisini de kafaya takmayın* diye cevap verilmez. Veriliyorsa da bunun zaten ilmihalden ötesini okumayanlar dışında kimseye bir faydası olmaz.

Geleneğin neden doğru olduğunu, neden ortaya çıktığını ve bu soruların geleneğe ne cevapları olduğunu (veya olmadığını) konuşmak daha zor. Bunların (aslında pek de cazip meseleler olmadığını) düşünen ve geleneğin pek çok yeniyetme fikirden kıymetli olduğunu farzeden bende) uyandırdığı ise, geleneğin fikren iflasının çok yakın olduğu. Çocukluktan beri sevdiğimiz ve bildiğimiz tek güzel ekmeği üreten fırının, kötü işletmeciler yüzünden kapanmaya doğru gittiğini görmek gibi bir şey bu. Üzücü.